

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент, Юліана Рафаїлівна Мацкевіч

Кафедра: соціальної педагогіки та спеціальної освіти, 8-й корпус ЗНУ, ауд. 219

E-mail: yuliana30-12@ukr.net

Телефон: 228-76-45

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти		Соціальна педагогіка, бакалавр				
Статус дисципліни		Обов'язкова				
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2023-2024, 5 семестр	Рік навчання -	Тижні	12
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів	4	Лекційні заняття – 12 Практичні заняття – 12 Самостійна робота – 66		
Вид контролю	Екзамен					
Посилання на курс в Moodle		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12306				
Консультації:		<ul style="list-style-type: none">• за розкладом консультацій викладачів кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти• у дні проведення лекцій і практичних занять• за попередньою домовленістю				

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціально-педагогічна профілактика» є формування у студентів теоретичних знань та практичних умінь щодо розробки і впровадження профілактичних програм, застосування сучасних методів первинної і вторинної профілактики соціальних проблем та негативних соціальних явищ.

Курс «Соціально-педагогічна профілактика» є необхідною складовою частиною підготовки фахівців, здатних здійснювати діяльність щодо попередження соціальних проблем та негативних соціальних явищ працювати у середовищі різних груп суспільства, визначати причини, чинники, тенденції і наслідки поширення соціальних проблем та негативних соціальних явищ, форми й методи профілактичної роботи стосовно негативних явищ, технології організації профілактичної роботи. Він надає можливість засвоїти сутність соціально-педагогічної профілактики, орієнтуватися у проблемах девіантної поведінки, засвоїти уміння та навички профілактичної роботи з дітьми та молоддю.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні основи соціально-педагогічної профілактики як однієї із технологій роботи соціального педагога.

Навчання за програмою курсу орієнтоване на розширення меж професійної компетентності студентів щодо змісту, форм та методів профілактичної діяльності, її об'єктивної зумовленості та ролі в сучасному суспільстві. В основу структури і змісту програми курсу покладена концепція всебічного розвитку майбутнього фахівця у цілісному освітньому просторі.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- розробляти програми та заходи соціально-педагогічної профілактики соціальних проблем та негативних соціальних явищ;
- визначати зміст профілактичної діяльності на основі аналізу цільової групи профілактики;
- обирати методи профілактичної діяльності залежно від особливостей проблеми, цільової групи, умов та наявних ресурсів;
- застосовувати методики і окремі прийоми профілактичної діяльності в межах профілактичних заходів.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12306>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (має 60 балів):

- перевірка знання термінології за темами курсу (наприкінці кожного практичного заняття (має 1 бал));
- доповіді на семінарських/практичних заняттях, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях (має 4 бали) – за одне заняття.
- виконання практичного завдання (має 5 балів) – за одне завдання у кожному змістовому модулі.
- письмова контрольна робота у вигляді тесту (має 5 балів) – 4 рази на семестр, наприкінці кожного розділу (змістового модулю) курсу.

За результатами поточного контролю студент отримує допуск до підсумкового контролю. Допуск до підсумкового контролю складає 35 балів.

Підсумкові контрольні заходи (має 40 балів):

- Теоретична складова. Підсумкове письмове тестування за результатами вивчення курсу у повному обсязі (за всіма змістовими модулями) для перевірки якості засвоєння теоретичного матеріалу курсу.
- Практична складова. Розробка проекту програми профілактики соціальних проблем та негативних соціальних явищ (проблема за вибором студента). Орієнтовна тематика для програми, вимоги до її виконання та оформлення подано у СЕЗН Moodle у секції підсумкового контролю. <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12306>

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (має 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Доповідь на занятті, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях, перевірка знання термінології	Семінар за темою 3	5
	Виконання практичного завдання	Протягом вивчення	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Силабус навчальної дисципліни

		<i>ЗМ 1</i>	
	<i>Письмова контрольна робота</i>	<i>Завершення ЗМ 1</i>	5
<i>Змістовий модуль 2 (розділ 2)</i>	<i>Доповідь на занятті, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях, перевірка знання термінології</i>	<i>Семінар за темою 8</i>	5
	<i>Виконання практичного завдання</i>	<i>Протягом вивчення ЗМ 2</i>	5
	<i>Письмова контрольна робота</i>	<i>Завершення ЗМ 2</i>	5
<i>Змістовий модуль 3 (розділ 3)</i>	<i>Доповідь на занятті, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях, перевірка знання термінології</i>	<i>Семінар за темою 11</i>	5
	<i>Виконання практичного завдання</i>	<i>Протягом вивчення ЗМ 3</i>	5
	<i>Письмова контрольна робота</i>	<i>Завершення ЗМ 3</i>	5
<i>Змістовий модуль 4 (розділ 4)</i>	<i>Доповідь на занятті, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях, перевірка знання термінології</i>	<i>Семінари за темами 14,15,16</i>	5
	<i>Виконання практичного завдання</i>	<i>Протягом вивчення ЗМ 4</i>	5
	<i>Письмова контрольна робота</i>	<i>Завершення ЗМ 4</i>	5
Підсумковий контроль (max 40%)			
<i>Екзамен</i>			20
<i>Захист індивідуального творчого завдання</i>			20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Основні складові системи соціально-профілактичної роботи			
Тиждень 1 Лекція 1	Тема 1. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної роботи.		
Тиждень 2 Лекція 2	Тема 2. Організаційні основи та планування соціально-педагогічної профілактики.	Виконання практичного завдання за темами 1-2	5
Тиждень 3 Лекція 3	Тема 3. Методи та форм соціально-профілактичної роботи.		
Тиждень 4 Семинар 1	Тема 3. Активні форми і методи профілактичної роботи з підлітками.	Доповідь, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусії, виконання практичного завдання Підсумкове тестування за ЗМ 1	5 5
Змістовий модуль 2. Соціально-профілактична діяльність з попередження правопорушень і злочинності			
Тиждень 5 Лекція 4	Тема 6. Профілактика злочинності		
Тиждень 6 Семинар 2	Тема 7. Соціально-педагогічна профілактика правопорушень в підлітковому та молодіжному середовищі.	Доповідь, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусії, виконання практичного завдання Підсумкове тестування за ЗМ 2	5 5
Змістовий модуль 3. Профілактика адиктивної поведінки дітей та молоді			
Тиждень 7 Семинар 3	Тема 11. Профілактика вживання наркотичних речовин та нехімічної адикції в підлітковому та молодіжному середовищі.	Доповідь, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусії, виконання практичного завдання	5
Тиждень 7 СР	Тема 10. Профілактика вживання алкоголю в підлітковому та	Самостійне опрацювання теми. Виконання практичного завдання. Підсумкове тестування за ЗМ 3	5 5

	молодіжному середовищі.		
Змістовий модуль 4. Профілактика окремих негативних явищ у сучасному суспільстві			
Тиждень 8 Лекція 5	Тема 14. Проблеми віктимології та суїцидальної поведінки.		
Тиждень 9 Семинар 4	Тема 14. Профілактика віктимної та суїцидальної поведінки неповнолітніх.	Доповідь, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусії, виконання практичного завдання	5
Тиждень 10 Семинар 5	Тема 15. Профілактика бездоглядності та безпритульності в українському суспільстві.	Доповідь, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусії, виконання практичного завдання	5
Тиждень 11 Лекція 6	Тема 12. Профілактика незайнятості		
Тиждень 12 Семинар 6	Тема 16. Профілактика насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми.	Доповідь, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусії, виконання практичного завдання Підсумкове тестування за ЗМ 4	5 5

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

- Бевз Г. М., Главник О. П. Технологія проведення тренінгів з формування здорового способу життя молоді. Київ : Укр. ін-т соціальних досліджень, 2004. Кн.1. 176 с.
- Важковиховуваність: сутність, причини, реабілітація: навчально-методичний посібник для соціальних педагогів та практичних психологів освітніх закладів / за ред.. О.М.Полякової. Суми: Університетська книга, 2009. 346с.
- Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна робота» у двох частинах. Ч.1. Теоретична частина. 2-ге вид., перероб і доповн. Київ :[б.в.], 2016. 188 с.
- Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка» у двох частинах. Ч. II. Практична частина. 2-ге вид., перероб і доповн. Київ : [б.в.], 2016. 193 с.

5. Лобанова А. С., Калашнікова Л. В. Робота з підлітками-девіантами: соціологічний та психологічний аспекти: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Вид-во «Каравела», 2017. 470 с.
6. Нагорна А. М. Профілактика наркоманії серед підлітків : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : «Абетка НОВА», 2001. 168 с.
7. Оржеховська В. М., Федорченко Т. Є. Профілактика девіантної поведінки неповнолітніх: навч. посіб. Черкаси : Вид. Чабаненко Ю., 2008. 376 с.
8. Пихтіна Н. П., Яковець Н. І. Педагогічна профілактика адиктивної поведінки учнів.: навч.-метод. посібник. Ніжин : Вид-во Ніженського університету ім. Миколи Гоголя , 2003. 116 с.
9. Ранняя профилактика девиантного поведение детей и подростков. Учебное пособие / Под ред. А. Б. Фоминей. Москва : Педагогическое общество России, 2003. 128 с.
10. Седих К. В., Моргун В. Ф. Деліквентний підліток: навчальний посібник з психопрофілактики діагностики та корекції протиправної поведінки підлітків. 2-ге вид., доп. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 274 с.
11. Теорія та практика профілактичної роботи з дітьми, схильними до девіантної поведінки: український і міжнародний досвід : монографія / О. Янкович, О. Кікінежді, І. Козубовська, В. Поліщук, Г. Радчук та ін. Тернопіль : Осадча Ю. В., 2018. 300 с.
12. Фіцула М. М., Парфанович І. І. Відхилення у поведінці неповнолітніх: шляхи їх попередження та подолання: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 432 с.
13. Яременко О. О. Тютюн, алкоголь, наркотики в молодіжному середовищі: вживання, залежність, ефективна профілактика. Київ : Держ ін-т пробл. сім. та мол., Укр. ін-т соц. д-нь, 2005. Кн. 7. 196 с.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Обов'язковим є відвідування усіх лекційних та практичних занять. Пропуски можливі лише з поважної причини. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Накопичення відпрацювань неприпустиме! Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання завдань самостійної роботи згідно з Методичними рекомендаціями до самостійної роботи з дисципліни та консультації викладача.

Студент повинен якісно і своєчасно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі, в обговоренні питань під час лекційних та практичних занять, у всіх видах контролю (поточний, за розділами, підсумковий). Різні форми роботи на практичних заняттях (індивідуальна, в парах, в мікро-групах, групах) над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, розвинути навички роботи в команді. Протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково (оцінюється окремо).

В умовах дистанційного навчання під час лекційних та практичних занять з використанням платформ для проведення відеоконференцій (ZOOM або інші платформи) камери у всіх учасників освітнього процесу мають бути ввімкнені **обов'язково!** Під час відеоконференцій студенти ідентифікують себе своїм справжнім ім'ям та прізвищем.

Політика академічної доброчесності

Кожен студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Для ідентифікації студента ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою:
http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>